

Dārzeņu slimību un kaitēkļu attīstības un izplatības prognoze Zemgales reģionam 2020. gadam

III DĀRZENI

SLIMĪBAS

KARTUPEĻU LAKSTU PUVE (*Phytophthora infestans*)

Slimība sastopama praktiski katru gadu, bet īpaši postoša ir mitrās un lietainās vasarās. Pateicoties lakstu puves attīstībai nelabvēlīgiem apstākļiem, 2019. gadā nevienā stādījumā, kur tika veikts monitorings, šī slimība netika konstatēta. Arī 2020. gadā kartupeļu lakstu puves izplatība un attīstība būs atkarīga no laika apstākļiem veģetācijas sezonā, audzētās šķirnes izturības pret šo slimību un stādījumā veiktajiem augu aizsardzības pasākumiem.

KARTUPEĻU LAPU SAUSPLANKUMAINĪBA (*Alternaria solani*)

2019. gadā sausplankumainība tika konstatēta visos novērotajos kartupeļu stādījumos. Pateicoties sausajam laikam, nenotika strauja slimības attīstība, tādējādi tā nebija postoša. Infekcijas attīstībai labvēlīgos apstākļos tā var ļoti būtiski samazināt bumbuļu ražu. Var prognozēt, ka arī šogad šī slimība būs novērojama, bet tas, cik strauji tā attīstīsies, būs atkarīgs no laika apstākļiem.

MELNAIS KRAUPIS, RIZOKTONIOZE (*Rhizoctonia solani*)

Ļoti plaši sastopama slimība, kas stipras infekcijas gadījumā var samazināt bumbuļu ražu un kvalitāti. Novērojama katru gadu. Lai ierobežotu slimības izplatību, stādīšanai vajadzētu izmantot veselu stādāmo materiālu, kam bumbuļi ir bez vizuāli redzamiem slimības sklerocijiem. 2019. gada rudenī melnais kraupis uz bumbuļiem tika konstatēta vienā no reģiona novērojuma laukiem.

KAITĒKĻI

KARTUPEĻU LAPGRAUZIS (*Leptinotarsa decemlineata*)

Kaitēklis novērojams katru gadu, bet atsevišķos gados, tas var savairoties masveidā. Lielas invāzijas gadījumā lapgrauži var noēst visu lapu virsmu, atstājot tikai stublājus. 2019. gadā veiktajos novērojumos kaitēklis bija konstatēts vienā stādījumā, kur kartupeļi tika audzēti atkārtoti 2. gadu pēc kārtas.

SPRAKŠĶI (DRĀTSTĀRPI) (*Agriotes spp.*)

Bieži sastopams kaitēklis, galvenokārt slikti iekoptos laukos. Ir novērojams katru gadu. Biežāk var sastapt nezālainos stādījumos un lauka malās, kas bagātas ar vārpatu un citām daudzgadīgajām stiebrzālēm.

SLIMĪBAS

BURKĀNU LAPU SAUSPLANKUMAINĪBA (*Alternari dauci*)

Dārzeņu slimību un kaitēkļu attīstības un izplatības prognoze Zemgales reģionam 2020. gadam

Bieži sastopama slimība, bet pārsvarā tā straujāk sāk izplatīties rudens sākumā neilgi pirms ražas novākšanas. Novērojama katru gadu, galvenokārt mazdārziņos, kur netiek lietoti augu aizsardzības līdzekļi. 2019. gadā sausplankumainība tika konstatēta vienā novērojumu laukā. Infekcijas izplatība un attīstība bija minimāla. Var prognozēt, ka šī slimība būs sastopama arī 2020. gadā.

KAITĒKĻI

BURKĀNU MUŠA (*Psila rosae*)

Kaitēklis novērojams katru gadu. Ja tā izplatība netiek ierobežota, tad var radīt būtiskus zaudējumus ražas kvalitātei. Svarīgi ir ievērot augu maiņu. Arī 2019. gadā bija novērojami burkānu mušas kāpuru radītie bojājumi. Tāpat var prognozēt šī kaitēkļa klātbūtni arī šogad.

BURKĀNU LAPU BLUSIŅA (*Trioza apicalis*)

Šī kaitēkļa radītos bojājumus - sačokurojušās lapiņas - var novērot katru gadu. Nelieli lapu blusiņas bojājumi tika novēroti arī 2019. gadā veiktajos novērojumos. Ja sējumā ir konstatēti burkānu lapu blusiņas bojājumi, tad, savlaicīgi un pareizi lietojot AAL, to izplatību var sekmīgi ierobežot. Lapu blusiņas savairošanās gadījumā burkāni ļoti atpaliek augšanā un būtiski samazinās to kvalitāte.

SLIMĪBAS

SĪPOLU NEĪSTĀ MILTRASA (*Perenospora destructor*)

Ļoti bieži sastopama slimība, kas 2019. gadā tika konstatēta vienā no monitoringa laukiem. Agrīna inficēšanās ar šo slimību var novest pie lieliem ražas zudumiem. Var prognozēt, ka, pastāvot šī slimības attīstībai labvēlīgiem apstākļiem, arī 2020. gadā neīstā miltrasa būs sastopama. Galvenokārt tas varētu būt mazās platībās, kur netiek lietoti AAL.

SĪPOLU PAMATNES PUVE

Slimība bija novērojama visos 2019. gadā apsekotajos stādījumos. Inficētajiem sīpoliem sāk dzeltēt loki un, izraujot sīpolu, var redzēt puvi, kas skar sakņu rajonu. Pārsvarā tiek izplatīta ar inficētu stādāmo materiālu. Slimība būs sastopama arī 2020. gadā, bet tās izplatība būs atkarīga no izmantotā stādāmā materiāla kvalitātes un veiktajiem agrotehniskajiem pasākumiem.

KAITĒKĻI

TRIPŠI

Tripši sīpolu stādījumos ir sastopami katru gadu. Bieži var novērot lielu šī kaitēkļa invāziju. Ja kaitēkļa savairošanās nav masveidīga, tad sīpolu augšanas periodā to klātbūtni var pat nepamanīt. 2019. gadā sīpolu stādījumos izvietojot zilos līmes vairogus, tika konstatēta tripšu klātbūtne. Tāpat var prognozēt šī kaitēkļa izplatību arī 2020. gadā.

Dārzeņu slimību un kaitēkļu attīstības un izplatības prognoze Zemgales reģionam 2020. gadam

SLIMĪBAS

KRUSTZIEŽU SAUSPLANKUMAINĪBA (*Alternaria brassicae*)

Slimība ir sastopama katru gadu un bija novērojama arī 2019. gadā. Pateicoties sausumam, tās izplatība bija neliela. Tomēr slimības attīstībai labvēlīgos apstākļos infekcija var radīt lielus zaudējumus galviņu uzglabāšanas laikā, jo bojātās galviņas var sākt pūt.

PELĒKĀ PUVE (*Botrytis cinerea*)

Ļoti plaši izplatīta slimība, kas galviņas inficē augšanas laikā, bet strauji izplatās uzglabāšanas periodā. Šī slimība ir sastopama katru gadu, straujāk attīstās siltos un mitros apstākļos. 2019. gadā strauja izplatība tika konstatēta pēc viena monitoringa lauka ražas novākšanas. Būs novērojama arī 2020. gadā, bet infekcijas attīstība būs atkarīga no laika apstākļiem, stādījuma kopšanas un ražas novākšanas apstākļiem.

KAITĒKĻI

SPRADŽI (*Phyllotreta sp.*)

2019. gadā apsekotajos stādījumos kaitēklis un tā radītie bojājumi netika konstatēti. Tā kā kāposti tiek audzēti no dēstiem, tad, izstādot tos uz lauka, spradži vairs lielu kaitējumu nenodara. Problēmas varētu rasties, ja ir kaitēkļa masveida savairošanās. Ja būs šī kaitēkļa attīstībai un izplatībai labvēlīgi apstākļi, tad spradzi un tā radītos bojājumus varēs novērot 2020. gadā.

KĀPOSTU BALTENIS (*Pieris brassicae*)

2019. gadā varēja novērot gan lidojošus tauriņus, gan kāpurus. Pagājušajā gadā apstākļi bija labvēlīgi balteņu attīstībai, tāpēc tos varēja novērot vairāk un biežāk, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Visticamāk, ka kāpostu baltenis būs sastopams arī 2020. gadā. Savlaicīgi neveicot kaitēkļa ierobežošanas pasākumus, galviņu kvalitāte un ražas lielums strauji samazinās.

KĀPOSTU CEKULKODE (*Plutella maculipennis*)

Kaitēklis ir novērojams katru gadu un pēdējos gados tas savairojas masveidā. Arī 2019. gadā bija novērojama šī kaitēkļa savairošanās. Kāpostu stādījumos varēja redzēt gan pieaugušos īpatņus, gan kūniņas un kāpurus. Domāju, ka arī šis gads nebūs izņēmums un kāpostu stādījumos sastapsim šo kaitēkli. Ja būs cekulkodes attīstībai labvēlīgi apstākļi, tad varam sagaidīt to masveida savairošanos. Ja netiek veikti šī kaitēkļa ierobežošanas pasākumi, tad to radītie bojājumi būtiski samazina ražas kvalitāti vai pat raža kļūst nederīga realizācijai.

LAPUTIS (*Aphididae*)

2019. gadā laika apstākļi bija labvēlīgi laputu attīstībai un, tāpēc šis kaitēklis bija sastopams novērotajos kāpostu stādījumos. Strauja un masveidīga šī kaitēkļa izplatība var ietekmēt kāpostu kvalitāti, kā arī var sekmēt dažādu slimību attīstību. Ja 2020. gadā būs laputu attīstībai labvēlīgi apstākļi, tad ir iespēja, ka šo kaitēkli varēs sastapt arī šī gada stādījumos.

Dārzeņu slimību un kaitēkļu attīstības un izplatības prognoze Zemgales reģionam 2020.
gadam